O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI YOSHLAR SIYOSATI VA SPORT VAZIRLIGI HUZURIDAGI

YOSHLAR ISHLARI AGENTLIGI DIREKTORINING

BUYRUG'I

2023 y. "14" fevral №01-10/23

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Kengashining 2022-yil 19-dekabrdagi 2777-IV-KQ-442-IV-son qarori ijrosini ta'minlash haqida

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Kengashining "O'zbekiston Respublikasida Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyani amalga oshirish bo'yicha 2023 - 2025 yillarga mo'ljallangan Milliy harakatlar rejasi haqida" 2022-yil 19-dekabrdagi 2777-IV-KQ-442-IV-son qarorida belgilangan vazifalar ijrosini o'z vaqtida va sifatli bajarish maqsadida

B U Y U R A M A N:

1. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Kengashining "O'zbekiston Respublikasida Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyani amalga oshirish bo'yicha 2023-2025 yillarga mo'ljallangan Milliy harakatlar rejasi haqida" 2022-yil 19-dekabrdagi 2777-IV-KQ-442-IV-son qarori (keyingi o'rinlarda – qaror) ma'lumot va ijro uchun qabul qilinsin.

2. Qarorda belgilangan vazifalarni amalga oshirishga oid Yoshlar ishlari agentligining nazorat rejasi (keyingi o'rinlarda – nazorat reja) ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3. Nazorat rejada belgilangan vazifalar va tadbirlar:

o'z vaqtida, to'liq va sifatli bajarilishi yuzasidan shaxsiy javobgarlik mas'ul ijrochi bo'lgan tarkibiy va hududiy bo'linma rahbarlari zimmasiga yuklansin;

ijrosi uchun talab etiladigan sarf-xarajatlar belgilangan muddatlarda alohida buyruq asosida amalga oshirilishi belgilansin.

4. Agentlik markaziy apparati tarkibiy tuzilmalari, hududiy bo'linmalari rahbarlari hisobot oyi uchun keyingi oyning 5-sanasiga qadar nazorat reja ijrosi bo'yicha Axborot-tahlil va ijro nazorati bo'limiga hisobot taqdim etib borsin.

5. Ushbu buyruq ijrosi nazoratini qilish direktor o'rinbosari D.Kattaxanova zimmasiga yuklansin.

Direktor **A. Sa'dullayev**

Yoshlar ishlari agentligi direktorining
2023-yil "14"-fevraldagi 01-10/23 -son buyrug'iga
Ilova

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Kengashining "O'zbekiston Respublikasida Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyani amalga oshirish bo'yicha 2023 - 2025 yillarga mo'ljallangan Milliy harakatlar rejasi haqida" 2022-yil 19-dekabrdagi 2777-IV-KQ-442-IV-son qarorida belgilangan vazifalarni amalga oshirishga oid Yoshlar ishlari agentligining
NAZORAT-REJASI

T/r	Chora-tadbir nomi	Bajarish muddati	Mas'ul ijrochilar	
			Vazirlik va idoralar	**Ijro uchun mas'ullar (Agentlik)**
O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi Kengashining va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senati Kengashining 2022-yil 19-dekabrdagi 2777-IV-KQ-442- IV-son qo'shma qarori bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasida Nogironlar huquqlari to'g'risidagi Konvensiyani amalga oshirish bo'yicha 2023 - 2025 yillarga mo'ljallangan Milliy harakatlar rejasining "yo'l xaritasi"				
1. *(19-band)*	Nogironligibo'lgan bolalari bor ota onalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish.	2023-yil mart	**Yoshlar ishlari agentligi,** Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi, Madaniyat va turizm vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi, Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi, Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi, nogironligi bo'lgan shaxslar tashkiloti	Ijtimoiy himoyaga muhtoj yoshlar bilan ishlash bo'limi boshlig'i **(U.Sultonov)** Agentlikning hududiy bo'limlari boshliqlari
2. *(34-band)*	Milliy telekanallarda ixtisoslashtirilgan ko'rsatuvlar, badiiy, hujjatli filmlar ishlab chiqarish va efirga uzatish, jamiyatda nogironligi bo'lgan shaxslarga nisbatan stereotip va noto'g'ri qarashlarni yo'q qilishga qaratilgan spektakllarni sahnalashtirishni nazarda tutuvchi hamda nogironligi bo'lgan shahslarning ijobiy imijini shakllantirish bo'yicha ma'rifiy tadbirlarni o'tkazish, shuningdek, nogironligi bo'lgan shahslarning salohiyati va jamiyat va davlat rivojiga qo'shgan hissasini rag'batlantirish hamda nogironligi bo'lgan shaxslarning ijobiy imijini shakllantirishga qaratilgan ijtimoiy reklama	2023-yil davomida	**AOKA,** MTRK, Madaniyat va turizm vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi, Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, Yoshlar siyosati va sport vazirligi huzuridagi Yoshlar ishlari agentligi, Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi, nogironligi bo'lgan shaxslar NNTlar	Yoshlar media loyihalarini qo'llab-quvvatlash bo'limi boshlig'i **(N.Abduqodirov)** Ijtimoiy himoyaga muhtoj yoshlar bilan ishlash bo'limi boshlig'i **(U.Sultonov)**

	xabarlari va nashrlarini tayyorlash va ommaviy axborot vositalariga efirga uzatishda ko'maklashish.			

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI QONUNCHILIK PALATASI KENGASHINING VA O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY MAJLISI SENATI KENGASHINING

QO‘SHMA QARORI

Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар режаси ҳақида

Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро конвенция қоидаларини Ўзбекистон Республикаси томонидан амалга ошириш, шунингдек, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро ҳамкорликни янада ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Кенгаши

ҚАРОР ҚИЛАДИЛАР:

1. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар режаси 1-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар режаси ижроси юзасидан «Йўл харитаси» 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар режасининг ижросини таъминлаш чораларини кўрсин.

3. Мазкур Қўшма қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикерининг биринчи ўринбосари А. Саидов ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раисининг биринчи ўринбосари С. Сафоев зиммасига юклатилсин.

4. Ушбу Қўшма қарор қабул қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси
Спикерининг биринчи
ўринбосари

А. Саидов

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенатининг
Раиси

Т. Нарбаева

Тошкент шаҳри,
2022 йил 19 декабрь,
№ 2777–IV/КҚ-442–IV.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгашининг
ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгашининг 2022 йил 19 декабрдаги
2777–IV/КҚ-442–IV-сонли Қўшма қарорига
1-илова

Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган МИЛЛИЙ ҲАРАКАТЛАР РЕЖАСИ

1. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Ўзбекистон Республикаси 2021 йил 7 июнда асосий мақсади ногиронлиги бўлган шахсларнинг тенглик асосида барча инсон ҳуқуқларини тўлиқ амалга оширишларини рағбатлантириш, ҳимоя қилиш ва таъминлаш, шунингдек уларнинг ажралмас қадр-қимматини ҳурмат қилишни рағбатлантиришдан иборат бўлган Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни (бундан буён матнда Конвенция деб юритилади) ратификация қилди.

2023 – 2025 йилларда Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича Миллий ҳаракатлар режаси (бундан буён матнда Миллий ҳаракатлар режаси деб юритилади) давлат органлари, ташкилотлари ва фуқаролик жамияти институтларининг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш асосида Конвенция қоидаларини амалга ошириш учун зарур шарт-шароит ва механизмларни яратишни таъминлашга қаратилган ҳужжат ҳисобланади.

Миллий ҳаракатлар режаси Конвенция нормаларига, Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ва инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган халқаро шартномалар ва бошқа қонун ҳужжатлари қоидаларига асосланади.

Конвенция иштирокчи-давлатларга ногиронлиги бўлган шахсларнинг бошқалар билан тенг равишда жисмоний муҳитдан, транспортдан, ахборот ва алоқа воситаларидан, шу жумладан ахборот ва коммуникация технологиялари ва тизимларидан фойдаланиш эркинлиги, шунингдек, очиқ ёки омма учун тақдим этилган бошқа объектларга эркин киришини таъминлаш учун тегишли чораларни кўришларини белгилайди.

Мавжуд тўсиқ ва муаммоларни аниқлаш, уларни бартараф этиш ва эркин ҳаракатланишга тўсиқ бўлувчи қуйидаги чораларни ўз ичига олиши керак:

- бинолар, йўллар, транспорт воситалари, бошқа ички ва ташқи объектлар, шу жумладан турар-жой бинолари, таълим ва тиббиёт муассасалари, иш жойлари ва бошқаларда;

- ахборот, алоқа ва бошқа хизматлар, шу жумладан электрон хизматлар ва фавқулодда вазиятлар хизматларида;

- ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамиятда самарали ижтимоий мослашуви имкониятларини белгиловчи ижтимоий дастурлар ва ижтимоий хизматлар, шу жумладан реабилитация ва абилитация бўйича.

БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадларининг (БРМ) 5 та мақсади таркибида келтирилган **6 та вазифа** ногиронлик масаласига қаратилган, яна 6 та мақсад ногиронлиги бўлган шахслар манфаатларини ҳисобга олган ҳолда инклюзив ривожланиш билан боғлиқ мақсадларни ўз ичига олади.

БРМ 2015 йилдан 2030 йилгача бўлган халқаро ҳамкорлик бўйича мақсадлар тўплами ҳисобланади. Чекланган ресурслардан мақбул фойдаланиш ва экологик тоза технологиялардан фойдаланиш, ижтимоий ва маданий тизимлар барқарорлигини сақлаш, биологик ва жисмоний табиий тизимларнинг яхлитлигини таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни кўришни назарда тутувчи «Дунёмизни ўзгартириш: 2030 йилгача бўлган даврда барқарор ривожланиш соҳасидаги кун тартиби» деб номланган БРМ ҳужжати 17 та глобал мақсадни ва 169 та тегишли вазифаларни ўз ичига олади.

Миллий ҳаракатлар режасини амалга ошириш тиббий-ижтимоий экспертиза тизимини, ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш соҳасида хизматлар кўрсатишни такомиллаштириш, ногиронлиги бўлган шахсларнинг бошқа фуқаролар билан тенг асосда таълим олиши, меҳнат қилиши, жисмоний муҳит, шу жумладан транспорт, ахборот ва алоқа воситалари, объектларни жиҳозлаш ва хизматларни ногиронлиги бўлган шахсларнинг эҳтиёжларига мослаштиришни таъминлаш чораларини кўриш имконини беради.

2. АСОСИЙ АТАМА ВА ТУШУНЧАЛАР

Миллий ҳаракатлар режаси мақсадлари учун «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси қонуни ҳамда Конвенцияда акс эттирилган қуйидаги асосий атамалар ва уларнинг таърифлари қўлланилади:

ногиронлик белгисига кўра камситиш — мақсади ёки натижаси сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маданий, фуқаровий соҳада ёки бошқа соҳада ўзгалар билан ногиронлиги бўлган шахсларнинг тенг ҳуқуқ ва эркинликларини эътироф этишни ёки рўёбга чиқаришни инкор қилишдан

иборат бўлган, ногиронлик сабабли ҳар қандай ажратиб қўйиш, истисно этиш, четлатиш, чеклаш;

ногиронлиги бўлган болалар (бола) – барқарор жисмоний, ақлий, сенсор (сезги) ёки руҳий нуқсонлари туфайли ҳаётий фаолияти чекланганлиги муносабати билан давлат ва жамият томонидан ижтимоий ёрдам кўрсатилишига ҳамда ўз ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишига муҳтож ўн саккиз ёшгача бўлган шахслар;

ногиронлиги бўлган шахс – ижтимоий ёрдам ва ҳимояга, жамият ва давлатнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ҳаётида бошқалар билан бирга тенг, тўлиқ ва самарали иштирок этиш учун шарт-шароитлар яратилишига муҳтож барқарор жисмоний, ақлий, сенсор (сезги) ёки руҳий нуқсонлари бўлган шахс;

ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш – ҳаёт фаолиятига доир чекловларни енгиб ўтиш, уларнинг ўрнини қоплаш (компенсация қилиш) учун ногиронлиги бўлган шахсларга шарт-шароитларни таъминлайдиган ҳамда уларга жамият ва давлат ҳаётида иштирок этишнинг бошқа фуқаролар билан тенг имкониятларини яратишга қаратилган, давлат томонидан кафолатланган иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий чора-тадбирлар тизими;

ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамоат бирлашмалари – ногиронлиги бўлган шахслар томонидан ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг жамият ва давлат ҳаётида бошқа фуқаролар билан тенг равишда иштирок этиш имкониятларини таъминлаш мақсадида тузилган нодавлат нотижорат ташкилотлари;

протез-ортопедия мосламалари – йўқ бўлган қўл-оёқларнинг ёки тана бошқа қисмларининг ўрнини босиш учун мўлжалланган, организмнинг бузилган ёки йўқолган функцияларини компенсация қилувчи мосламалар;

сурдотаржима – бирор-бир тилдан дактил алифбоси ёрдамида ва (ёки) имо-ишора тилида таржима қилиш усули;

тиббий-ижтимоий экспертиза – текширувдан ўтказилаётган шахснинг клиник-функционал, ижтимоий, касбий-меҳнат ва психологик маълумотларини комплекс баҳолаш асосида унинг соғлиғи йўқолганлиги даражасини ҳамда организмининг функциялари турғун бузилганлиги сабабли ҳаёт фаолияти чекланганлиги даражасини, ногиронлик гуруҳини, ногиронликнинг бошланиши сабаби ҳамда вақтини аниқлаш, шунингдек шахс учун соғлиғининг ҳолатига кўра мумкин бўлган меҳнат фаолияти турлари ва зарур меҳнат шароитлари, ўзгаларнинг парваришига, санаторий-курортда даволанишнинг тегишли турларига ҳамда ижтимоий ҳимояга бўлган эҳтиёжи тўғрисида тавсиялар бериш;

тил – оғзаки ва ишора тилларини ҳамда оғзаки бўлмаган тилларнинг бошқа шаклларини қамраб олади;

оқилона мослаштириш – ногиронларнинг бошқалар билан тенг равишда барча инсон ҳуқуқлари ва асосий эркинликларини амалга ошириш мақсадларида аниқ бир ҳолатда зарурат бўлганда мос келмайдиган ёки

оқланмайдиган юк бўлмайдиган зарур ва мувофиқ модификациялар ва тузатишлар киритишни англатади;

универсал дизайн – барча одамлар учун мослаштириш ёки махсус дизайнни талаб этмайдиган ҳолда энг юқори имконият даражасида яроқли қилишга даъват этилган буюмлар, шароит, дастур ва хизматлар дизайнини англатади. «Универсал дизайн» зарурат бўлганда аниқ бир ногиронлар учун ассистив қурилмаларни истисно этмайди;

реабилитация – фаол жараён ҳисобланиб, унинг мақсади касаллик ёки шикастланиш туфайли бузилган функцияларни тўлиқ тиклашга эришиш ёки имкони бўлмаганда, ногиронлиги бўлган шахснинг жисмоний, ақлий ва ижтимоий салоҳиятини оптимал даражада рўёбга чиқариш, унинг жамиятга энг адекват тарзда мослашиши;

абилитация – ногиронлиги бўлган шахсларда мавжуд бўлмаган уй-рўзғор, ижтимоий, касбий ва бошқа фаолият қобилиятларини шакллантириш тизими ва жараёни. Ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация ва абилитация қилиш ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий мослашуви, шу жумладан моддий мустақилликка эришиш ва жамиятга интеграциялашуви учун уларнинг ҳаётидаги чекловларни бартараф этишга ёки иложи борича тўлиқ қоплашга қаратилган.

3. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ БЎЙИЧА МАВЖУД ВАЗИЯТ

Ўзбекистонда ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири – ногиронлиги бўлган шахсларга Ўзбекистон Республикаси Конституциясида назарда тутилган фуқаролик, иқтисодий, сиёсий ва бошқа ҳуқуқ ва эркинликларни амалга оширишда халқаро ҳуқуқнинг умумэътироф этилган нормалари ҳамда тамойиллари, шунингдек Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ бошқа фуқаролар билан тенг имкониятларни таъминлаш ҳисобланади.

Ўзбекистонда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Меҳнат кодекси, «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги, «Таълим тўғрисида»ги, «Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида»ги, «Аҳоли бандлиги тўғрисида»ги, «Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги, «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги, «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги, «Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида»ги қонунлари билан тартибга солинади.

Ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини тартибга солувчи миллий қонунчилик:

– ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий-иқтисодий соҳадаги барча ҳуқуқларини тартибга солувчи «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунини, шунингдек ногиронлиги бўлган шахсларнинг таълим олишга бўлган ҳуқуқларини амалга оширишга қаратилган қонунлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар;

– соғлиқни сақлаш ва тиббий хизмат кўрсатиш;

– бандлик масалалари;

– жисмоний тарбия, спорт ва дам олиш;

– ижтимоий объектлар ва хизматлар, транспорт, алоқа ва ахборот воситаларидан фойдаланиш;

– одил судлов;

– давлат ва жамоат ишларида иштирок этиш;

– ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини бузганлик учун жавобгарлик каби нормалардан ташкил топган.

2022 йил ҳолатига кўра, Ўзбекистонда ногиронлиги бўлган шахсларнинг умумий сони 800 мингдан ортиқ, жумладан, 138,9 минг нафари 16 ёшгача бўлган ногиронлиги бўлган болалар ва 670,7 минг нафари 16 ёшдан ошган ногиронлиги бўлган шахслардир, бу аҳоли умумий кўрсаткичининг 2,2 фоизини ташкил этади. Улар ижтимоий ҳимоя ва қўллаб-қувватлаш, тиббий-ижтимоий реабилитация чоралари билан қамраб олинган. 248 278 нафар 16 ёшдан ошган ногиронлиги бўлган шахслар меҳнатга лаёқатли бўлиб, шундан 30 887 нафари иш билан тўлиқ таъминланган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 28 апрелдаги 248-сонли қарори билан ижтимоий ҳимояга муҳтож айрим тоифадаги фуқароларга нафақа тайинлаш бўйича давлат хизматлари кўрсатишнинг Маъмурий регламенти тасдиқланди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 29 апрелдаги қарори билан Ҳукумат ҳузурида Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгаш ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 18-моддасига асосан жамият ҳаётида сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳуқуқларни ҳимоя қилиш инсоннинг тенглиги, шу жумладан ногиронлик белгисига кўра камситилмаслик тамойили асосида амалга оширилади. Бу борада нафақат давлат ташкилотлари, балки фуқаролик жамияти институтларининг ҳам фаоллиги жуда муҳим.

4. МИЛЛИЙ ҲАРАКАТЛАР РЕЖАСИНИ МАҚСАДИ, ВАЗИФАЛАРИ ВА АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ

Конвенция қоидаларини амалга ошириш учун мазкур Миллий ҳаракатлар режасининг мақсади Конвенция нормалари ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини амалга ошириш учун ҳуқуқий ва ташкилий шарт-шароитларни яратишдан иборат. Ушбу мақсадга эришишда Конвенциянинг қуйидаги асосий тамойиллари эътиборга олинади:

шахснинг ажралмас қадр-қимматини, унинг эркин ҳаракатланишини, шу жумладан ўз танловини амалга ошириш эркинлиги ва мустақиллигини ҳурмат қилиш;

камситмаслик;

ногиронлиги бўлган шахсларни жамият ҳаётига тўлиқ ва самарали жалб этиш ва қамраб олиш;

ногиронлиги бўлган шахсларнинг хусусиятларини ҳурмат қилиш ва уларни инсоний хилма-хилликнинг таркибий қисми сифатида қабул қилиш;

имкониятлар тенглиги;

тўсиқсиз фойдаланиш;

эркаклар ва хотин-қизлар тенглиги;

ногиронлиги бўлган болаларнинг қобилиятларини ҳурмат қилиш ва ногиронлиги бўлган болаларнинг ўз индивидуаллигини сақлаб қолиш ҳуқуқлари.

Ушбу мақсадга эришиш учун қуйидаги вазифаларни ҳал қилиш кўзда тутилган.

1. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини таъминлаш ва ҳимоя қилиш бўйича қонунчиликни такомиллаштириш.

Муаммони ҳал этиш жараёнида ногиронлиги бўлган шахсларни камситишга йўл қўймаслик масалаларини ҳуқуқий тартибга солиш, шу жумладан, ногиронлик бўйича камситишни мажбурий тақиқлаш, амалда тенглигини таъминлаш учун ташкилий-техник шарт-шароитларни такомиллаштириш, иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий ҳаётнинг турли соҳаларида ногиронлиги бўлган шахслар ўзларининг мавжуд имкониятларини рўёбга чиқариш жараёнида уларнинг одил судлов ҳуқуқидан эркин фойдаланиш даражасини ошириш назарда тутилган.

2. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамият ҳаётининг барча жабҳаларида иштирок этиши учун қулай инфратузилма ва хизматларнинг барча турларини яратиш, ногиронлиги бўлган шахслар томонидан уларнинг салоҳиятини ривожлантириш ва амалга ошириш.

Муаммони ҳал этиш жараёнида ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамият ҳаётининг барча жабҳаларида бошқа фуқаролар билан тенг равишда

иштирок этиши, таълим олиши, тиббий-ижтимоий шароитини яхшилаши учун атроф-муҳит, хизматлар ва маълумотлардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, ногиронлиги бўлган шахсларга ёрдам бериш, уларни реабилитация ва абилитация қилиш, давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш, ногиронлиги бўлган шахсларнинг мамлакат маданий ва спорт ҳаётида иштирок этиши учун барча шарт-шароитларни яхшилаш кўзда тутилган.

3. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари бўйича жамоатчиликни хабардор қилиш, ногиронлиги бўлган шахслар яшаш тарзи учун қулай ижтимоий муҳит яратиш.

Муаммони ҳал этиш жамиятда ногиронлик масалалари ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари ва қадр-қимматини ҳурмат қилиш, ногиронлиги бўлган шахсларнинг мамлакат жамият ва сиёсий ҳаётида иштирок этиш ҳуқуқларини амалга оширишни таъминлаш бўйича маърифий ишларни олиб бориш чора-тадбирлари орқали амалга оширилиши кўзда тутилган. Бундан ташқари, ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамиятда камситилиш жараёнига дучор бўлишининг олдини олишга қаратилган маънавий-маърифий ва тарғибот тадбирларини ўтказиш чора-тадбирларини ҳам ўз ичига олади.

4. Ногиронликни баҳолаш ва белгилаш, ижтимоий реабилитация ва абилитация тизимини такомиллаштириш.

Мазкур масала Конвенция қоидаларини амалга оширишнинг илмий ва статистик таъминотини ривожлантириш, ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини амалга ошириш соҳасида халқаро ҳамкорликни фаоллаштириш, мониторингни ташкил этиш, Ўзбекистон Республикасида Конвенцияни амалга ошириш бўйича фаолиятни назорат қилиш ва мувофиқлаштириш бўйича тадбирларни амалга оширишни ўз ичига олади.

5. МИЛЛИЙ ҲАРАКАТЛАР РЕЖАСИ БАЖАРИЛИШИНИ МОНИТОРИНГ ҚИЛИШ ВА БАҲОЛАШ

Миллий ҳаракатлар режаси тадбирлари давлат органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, илмий ташкилотларни жалб қилиш йўли билан, шунингдек, Ўзбекистон Республикасида ўз ваколатлари доирасида ногиронлиги бўлган шахслар масалалари билан шуғулланувчи фуқаролик жамияти институтлари томонидан амалга оширилади.

Миллий ҳаракатлар режаси бажарилишини назорат қилувчи орган Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгаш ҳисобланади.

Миллий ҳаракатлар режасининг ижрочилари ҳар ой Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгашга чора-тадбирларнинг бажарилиши тўғрисида ҳисобот тақдим этади, кенгаш Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари ва Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий марказига юборади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгашининг
ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгашининг 2022 йил 19 декабрдаги
2777–IV/КҚ-442–IV-сонли Қўшма қарорига
2-илова

Ўзбекистон Республикасида Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича 2023 – 2025 йилларга мўлжалланган Миллий ҳаракатлар режасининг «ЙЎЛ ХАРИТАСИ»

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
I. НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШИ ҲАМДА ҲИМОЯ ҚИЛИНИШИНИ ТАЪМИНЛАШ СОҲАСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ						
1.	Миллий қонунчилик ва амалиётни БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидалари ва тамойилларига мувофиқлаштириш, шу жумладан ногиронлик билан боғлиқ концептуал аппарат ва терминологияни халқаро стандартларга мувофиқлаштириш.	1.1. «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига қуйидагиларни назарда тутувчи ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш: а) тушунчаларнинг таърифлари: - «ногиронлик» тушунчасини БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг муқаддимаси ва 1-моддасига мувофиқлаштириш; - «ногиронлик белгисига кўра камситиш» тушунчасини Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг 1 ва 2-моддаларига мувофиқлаштириш; - «мулоқот», «тил», «оқилона мослаштириш», «универсал дизайн» тушунчаларини БМТнинг Ногиронлар	2023 йил октябрь	ТИХРА, ИҲММ, СВВ, МТВ, ХТВ, ОЎМТВ, БММВ, МНҚКВ, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси	Халқаро стандартларга мувофиқ ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий асосларини яратиш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг 2-моддасига мувофиқлаштириш; б) қуйидагилар бўйича моддалар киритиш: - «тенглик ва камситмаслик»; - «ногиронлиги бўлган хотин-қизлар»; - «ногиронлиги бўлган болалар»; - «одил судловга бўлган ҳуқуқни таъминлаш»; - «етарли турмуш даражаси ва ижтимоий ҳимояланиш ҳуқуқи»; - «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг сиёсий ва жамият ҳаётида иштирокини таъминлаш»; - «Статистик ҳисобга олиш ва ногиронлиги бўлган шахслар ҳаёти тўғрисида маълумотларни тўплаш»; - «хатарли ҳолатлар, гуманитар фавқулодда вазиятлар ва эпидемиялар»; - «Индивидуал мобиллик»; - «мустақил турмуш тарзи ва жамиятга қамраб олинганлик» ва бошқалар.				
		1.2. Ўзбекистон Республикасининг миллий қонунчилигини қуйидаги омиллар мавжудлиги бўйича таҳлил қилиш: - БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидаларига мувофиқ ногиронлик масалаларини ҳуқуқий тартибга солишдаги бўшлиқлар ва қарама-қаршиликлар;	2023 йил ноябрь	ТИХРА, ССВ, МТВ, ХТВ, ОЎМТВ, БММВ, МНҚҚВ, Адлия вазирлиги,	Ўзбекистон Республикаси миллий қонунчилигида, шу жумладан ногиронлиги бўлган шахсларнинг фуқаролик, сиёсий ва бошқа ҳуқуқларини тартибга солувчи	Ўзбекистон Республикасининг ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини таъминлашга оид миллий қонунчилиги халқаро

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		- ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан камситувчи нормалар; - ногиронлиги бўлган шахсларнинг ўз фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқларини амалга оширишда иштирок этиш механизмлари (сайлов ҳуқуқи, одил судлов ҳуқуқи ва бошқалар).		Бош прокуратура, Олий суд, Марказий сайлов комиссияси, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	қонун ҳужжатларида бўшлиқлар ва қарама-қаршиликлар, шунингдек, камситувчи қоидалар мавжудлиги тўғрисида таҳлилий маълумотнома	стандартлар ва БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясига мувофиқлаштириш
		1.3. Қонунчиликнинг такомиллаштирилиши муносабати билан қонун ҳужжатлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга камситувчи қоидаларни бартараф этишга, шунингдек, ногиронлиги бўлган шахсларнинг фуқаролик ва сиёсий (сайлов ҳуқуқи, одил судлов ҳуқуқи ва бошқа) ҳуқуқларини амалга оширишда иштирок этиш механизмларини белгилашга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш.	2023 йил октябрь	ТИХРА, ИҲММ, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	“Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси	
2.	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ногиронлиги бўлган шахсларга таъсири юзасидан мажбурий жамоатчилик экспертизасини жорий этиш.	2.1. Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини жамоатчилик экспертизасидан ўтказиш тартибини тартибга солувчи ўзгартишлар киритиш.	2023 йил январь	ННТМА, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Жамоатчилик палатаси, Адлия вазирлиги, ТИХРА, ИҲММ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Жамоатчилик назорати тўғрисида»ги қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун лойиҳаси	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилиш ва тасдиқлашда ногиронлиги бўлган шахсларнинг манфаатларини ҳисобга олиш механизмини яратиш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		2.2. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни, шу жумладан, янгидан қабул қилинган ҳужжатларни ногиронлиги бўлган шахсларга таъсири юзасидан мажбурий жамоатчилик экспертизасидан ўтказиш тўғрисидаги низомни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	2023 йил ноябрь	Адлия вазирлиги, ТИХРА, ИҲММ, Ногиронлиги бўлган шахслар ташкилоти	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ногиронлиги бўлган шахсларга таъсири бўйича мажбурий жамоатчилик экспертизасидан ўтказиш тизимини шакллантириш	
3.	Ногиронлик белгисига кўра камситишдан ҳимояланиш ҳуқуқини амалга ошириш механизмини жорий этиш.	3.1. Ногиронлик белгисига кўра камситиш учун жавобгарликни белгилаш бўйича хорижий тажрибани ўрганиш.	2023 йил январь	ТИХРА, Бош прокуратура, ИИВ, Адлия вазирлиги, Олий суд, ИҲММ, Омбудсман	Ногиронлик асосида камситиш учун жавобгарликни белгилаш бўйича қонунчиликни тартибга солишнинг хорижий тажрибаси бўйича таҳлилий маълумотнома	Ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан камситувчи нормаларни бартараф қилиш
		3.2. Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси ва Жиноят кодексига ногиронлик белгисига кўра камситганлик учун жисмоний ва юридик шахсларни жавобгарликка тортишни белгиловчи ўзгартишлар киритиш.	2023 йил сентябрь	ТИХРА Адлия вазирлиги, Бош прокуратура, Олий суд, Ички ишлар вазирлиги, ИҲММ, Омбудсман	«Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига ногиронлик белгисига кўра камситиш учун жавобгарлик белгиланганлиги муносабати билан ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси	Жисмоний ва юридик шахсларга нисбатан ногиронлик асосида камситиш учун жавобгарликни (Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги, Жиноят кодексларида) белгилаш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
4.	БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколини ратификация қилиш.	4.1. БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколи қоидаларини амалга ошириш бўйича халқаро тажриба ва хорижий мамлакатлар амалиётини ўрганиш.	2024 йил сентябрь	ИҲММ, ТИВ, Адлия вазирлиги, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Факультатив протокол қоидаларини амалга ошириш бўйича халқаро ва хорижий давлатларнинг амалиёти бўйича таҳлилий маълумотнома	Ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг қўшимча механизмини яратиш
		4.2. БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколига қўшилиш мақсадга мувофиқлиги масаласини экспертлар томонидан ўрганиш.	2024 йил ноябрь	ИҲММ, ТИВ, Адлия вазирлиги, ТИХРА, манфаатдор вазирлик ва идоралар, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Вазирлик ва идораларнинг БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколига қўшилиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисидаги умумлаштирилган хулосалар	
		4.3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколига қўшилиш масаласи бўйича умумий хулосани киритиш.	2025 йил январь	ИҲММ, ТИВ	БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколига қўшилиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисидаги таҳлилий маълумотнома	
		4.4. «Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг Факультатив протоколига қўшилиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритиш.	2025 йил март	ИҲММ, Адлия вазирлиги	БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясининг Факультатив протоколига қўшилиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
II. НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ ЖАМИЯТ ҲАЁТИНИНГ БАРЧА ЖАБҲАЛАРИГА ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВИ УЧУН ШАРОИТ ЯРАТИШ						
5.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий, муҳандислик ва транспорт инфратузилмаси объектларидан ҳамда уларнинг хизматларидан фойдаланиш имкониятининг мажбурий миллий стандартларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	5.1. «Универсал дизайн» ва «оқилона мослаштириш» тамойилларини қонунчиликда мустаҳкамлаш ва уларга қўйиладиган талабларни ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь	Қурилиш вазирлиги, Молия вазирлиги, ТИХРА, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахслар учун қулай муҳитни ривожлантиришнинг ҳуқуқий асосларини яратиш
		5.2. Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини ногиронлиги бўлган шахслар учун ижтимоий, муҳандислик ва транспорт инфратузилмаси объектлари ва хизматларидан фойдаланиш мажбурийлигини таъминлашга доир талабларни белгилаш нуқтаи назаридан такомиллаштириш.	2023 йил ноябрь	Қурилиш вазирлиги, Маданият вазирлиги, Спортни ривожлантириш вазирлиги, ССВ	Бино ва иншоотлар, транспорт ва бошқа объектларнинг эркин киришга қўйиладиган талабларни белгиловчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг қулай муҳитга бўлган ҳуқуқларига риоя қилиш механизмини амалга ошириш
		5.3. Асосий самарадорлик кўрсаткичлари ва универсал дизайн талабларини ҳисобга олган ҳолда, ногиронлиги бўлган ва ҳаракати чекланган шахслар учун СНиП – ШНК (шаҳарсозлик қоидалари ва нормалари) қулай яшаш муҳити лойиҳасини ишлаб чиқиш (янги таҳрирда).	2023 йил декабрь	Қурилиш вазирлиги, Транспорт вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ногиронлиги бўлган ва ҳаракати чекланган шахслар учун қулай яшаш муҳити бўйича СНиП – ШНК (шаҳарсозлик қоидалари ва нормалари) (янги таҳрирда) қабул қилиш	Қурилиш меъёрлари қоидаларини Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенция ва универсал дизайн талабларига мослаштириш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		5.4. Мулк шаклидан қатъий назар, ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий ва транспорт инфратузилмаси объектларига тўсиқсиз кириши учун шарт-шароитларни яратиш бўйича талабларни бажаришдан бўйин товлаганлик учун жавобгарликни жорий этиш.	2023 йил январь	Бош прокуратура, ИИВ, Олий суд, Адлия вазирлиги, ТИХРА, ИҲММ, Қурилиш вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий, муҳандислик ва транспорт инфратузилмаси объектларига тўсиқсиз кириши учун шарт-шароитларни яратиш бўйича талабларни бажаришдан бўйин товлаганлик учун жавобгарликни белгилаш
		5.5. Ижтимоий объектлар, маданий-кўнгилочар ташкилотлар ва спорт иншоотларида ногиронларнинг барча тоифадаги ҳуқуқларини амалга ошириш учун тегишли шарт-шароитларни яратиш, пиёдалар йўлаклари, йўловчилар учун бекатлар ва пиёдалар ўтиш жойларида овоз ва ёритиш мосламаларини ўрнатишни тартибга солиш чора-тадбирларини кўзда тутувчи «Қулай жисмоний муҳит» Давлат дастурини қабул қилиш.	2023 йил февраль	ТИХРА, Қурилиш вазирлиги, БММВ, Маданият вазирлиги, ХТВ, ССВ, Транспорт вазирлиги, Молия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Қулай жисмоний муҳит» Давлат дастурини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори	Ногиронлиги бўлган шахслар учун қулай жисмоний муҳит яратиш бўйича комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш
		5.6. «Интерактив қулайликлар харитаси» ахборот порталини яратиш, маълумотлар билан тўлдириш ва янгилаш.	2023 йил январь	Ахборот ва оммавий коммуникация лар агентлиги,	Ахборот порталини ишга тушириш	Ногиронлиги бўлган шахслар фойдаланиши мумкин бўлган

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
				ТИХРА, манфаатдор вазирлик ва идоралар		инфратузилма объектларининг маълумотлар базасини яратиш
		5.7. «Ижтимоий хизматлар портали» автоматлаштирилган ахборот тизими ва «Реабилитациянинг техник воситалари» автоматлаштирилган ахборот тизимини пилот ҳудудларда жорий этиш.	2023 йил сентябрь	Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, ТИХРА, манфаатдор вазирлик ва идоралар	Ҳудудларда «Ижтимоий хизматлар портали» ва «Реабилитациянинг техник воситалари» автоматлаштирилган ахборот тизимларини ишга тушириш	
6.	Қурилиш ва реконструкция қилинаётган ижтимоий-маданий объектларни фойдаланишга қабул қилиш бўйича давлат комиссиялари таркибида ногиронлиги бўлган шахслар жамоат ташкилотларининг иштирокини таъминлаш.	6.1. Фуқаролик жамияти институтлари, шу жумладан ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамоат ташкилотлари вакилларининг қулай жисмоний муҳит масалаларини кўриб чиқишдаги иштирокини тартибга солувчи ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь	Қурилиш вазирлиги, Адлия вазирлиги, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, БММВ, ССВ, ХТВ	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари	Қулай жисмоний муҳитни яратишда жамоатчилик иштироки механизмини яратиш
		6.2. Қулай жисмоний муҳитнинг ногиронлиги бўлган шахслар учун қулайлиги масалаларини кўриб чиқишда фуқаролик жамияти институтлари вакилларини жалб қилиш бўйича талабларни лозим даражада бажармаганлик учун жавобгарликни белгилаш.	2023 йил ноябрь	ТИХРА, ИИВ, Бош прокуратура, Олий суд, Қурилиш вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	“Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси	Фуқаролик жамияти институтлари вакиллари ногиронлиги бўлган шахслар учун қулай жисмоний муҳит масалаларини кўриб чиқишга

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
						киритиш тўғрисидаги талабларни лозим даражада бажармаганлик учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини белгилаш
7.	Транспорт ва ташишнинг барча турларидан (автомобиль, сув, ҳаво, темир йўл), шунингдек, жамоат ва хусусий транспортдан фойдаланишда ногиронлиги бўлган шахсларнинг индивидуал ҳаракатланишини таъминлаш.	7.1. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг транспорт ва ташишнинг барча турларидан фойдаланиш ҳуқуқини таъминлаш муносабати билан амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь	Транспорт вазирлиги, Адлия вазирлиги, ССВ, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Ногиронлиги бўлган шахсларнинг транспорт ва ташишнинг барча турларидан фойдаланиш ҳуқуқи таъминланиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси	Транспорт ва ташишнинг барча турларидан фойдаланишда ногиронларнинг индивидуал ҳаракатланишини таъминлаш
		7.2. «Шаҳар йўловчилар транспортидан бепул фойдаланишни тартибга солиш тўғрисида»ги Қонунга уларнинг техник жиҳозларини (қўлтиқчалар, пиёдалар йўлаклари, аравачалар ва бошқалар) бепул ташиш ҳуқуқини таъминлаш бўйича ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш.	2023 йил ноябрь	Транспорт вазирлиги, Адлия вазирлиги, ССВ, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	«Шаҳар йўловчилар транспортидан бепул фойдаланишни тартибга солиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда тўхташ жойларини лойиҳалаш, қуриш ва реконструкция қилишни таъминлаш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		7.3. Ногиронлиги бўлган шахслар учун тўхташ жойларидан фойдаланиш нормаларини белгилаш.	2023 йил декабрь	Транспорт вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, ИИВ, Автомобиль йўллар қўмитаси	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаси	
8.	Қулай жисмоний муҳит яратиш соҳасида мутахассисларни, жумладан ногиронлиги бўлган шахслардан мутахассисларни тайёрлаш.	8.1. Қулай жисмоний муҳит яратиш соҳасида мутахассислар тайёрлаш бўйича миллий ресурс марказини ташкил этиш.	2023 йил март	Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, ТИХРА, Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Қурилиш вазирлиги, Транспорт вазирлиги, ОЎМТВ	Қулай жисмоний муҳит яратиш соҳасида мутахассислар тайёрлаш бўйича миллий ресурс марказ	Қулай жисмоний муҳит шакллантиришга қодир малакали мутахассислар сонини кўпайтириш
		8.2. Қулай жисмоний муҳит яратиш соҳасида мутахассисларни тайёрлаш бўйича ўқув дастурларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	2023 йил март	ОЎМТВ, ТИХРА	Мутахассисларни тайёрлаш бўйича ўқув дастурлари	Малакали кадрлар тайёрлаш
9.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ахборотдан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш.	9.1. Оммавий ахборот воситаларида эфирга узатилаётган аудио-маълумотларнинг сурдо тилига таржима қилинишини таъминлаш ёки	доимий	МТРК, Ахборот ва оммавий коммуникация	Имо-ишора тилидаги теледастурлар миқдори	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ахборотдан

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		субтитрлар бериш (эшитишда нуқсони бўлган шахслар учун), сурдо тилига таржима қилинган телекўрсатувлар (ахборот ва бошқа) дастурлар ҳажмини ошириш.		лар агентлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари		фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш
		9.2. Эшитиш ва кўришда нуқсони бўлган шахсларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда давлат органлари ва ташкилотларининг веб-сайтларида жойлаштириладиган маълумотларни мослаштиришга доир талабларни ишлаб чиқиш ва белгилаш ҳамда уларнинг амалга оширилишини таъминлаш.	2023 йил декабрь	Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, ТИХРА, Адлия вазирлиги, манфаатдор вазирлик ва идоралар, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Давлат органларининг расмий веб-сайтларида жойлаштириладиган маълумотларга қўйиладиган талаблар	Ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳаётга жалб қилиш
		9.3. Аҳолига хизмат кўрсатувчи ташкилот ва муассасаларда рельеф-нуқтали Брайл алифбосидаги (кўзи ожиз ногиронлиги бўлган шахслар учун) визуал маълумотларни кўпайтириш.	доимий	манфаатдор вазирлик ва идоралар	Аҳолига хизмат кўрсатувчи ташкилот ва муассасаларда визуал маълумотларга қўйиладиган талаблар	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ахборотдан фойдаланиш ҳуқуқларини таъминлаш
		9.4. Қонун ҳужжатларида белгиланган кўрсаткичларга мувофиқ эшитиш қобилияти заиф шахслар учун (имо-ишора тилидаги синхрон таржима, субтитрлар, ёпиқ таглавҳали югурувчи чизиқ билан) мослаштирилган телемедиа маҳсулоти ҳажмини ошириш.	2023 йил октябрь	Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, ТИХРА, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Кўзи ожизлар ва заиф кўрувчилар учун давлат органлари веб-сайтларининг версиялари	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг маълумотларга киришини таъминлаш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
10.	Ногиронлиги бўлган шахсларга уларнинг эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда давлат хизматларини (шу жумладан, «электрон хукумат» тизими орқали) кўрсатишнинг ҳуқуқий ва ташкилий тартиб-таомиллари механизмларини ишлаб чиқиш.	10.1. Фуқаролардан проактив шаклда қўшимча ҳужжатлар талаб қилмасдан, ногиронлиги бўлган шахслар ва аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож тоифаларига нафақа тайинлашнинг автоматлаштирилган (электрон) тизимини жорий этиш бўйича хорижий тажрибани ўрганиш.	2023 йил ноябрь-декабрь	Адлия вазирлиги, ССВ, БММВ, ОЎМТВ, ХТВ, Маданият вазирлиги, Туризм ва маданий мерос вазирлиги, Спортни ривожлантириш вазирлиги, Уй-жой-коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, ТИХРА	Ногиронлиги бўлган шахсларга давлат хизматларини кўрсатиш бўйича хорижий тажриба юзасидан таҳлилий маълумот	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг эҳтиёжларига кўра давлат хизматларидан (шу жумладан электрон ҳукумат) фойдаланиш имкониятини таъминлаш
		10.2. Ногиронлиги бўлган шахсларга уларнинг эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда давлат хизматларини (шу жумладан «электрон ҳукумат» орқали) кўрсатиш механизмларини жорий этиш	2023 йил октябрь	Адлия вазирлиги, ССВ, БММВ, ОЎМТВ, ХТВ, Маданият вазирлиги, Туризм ва маданий мерос вазирлиги, Спортни ривожлантириш вазирлиги, Уй-жой-коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, ТИХРА, Молия вазирлиги, Ахборот	Таҳлилий маълумот	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
				технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Пенсия жамғармаси		
		10.3. Тасдиқланган тақдирда, норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини ишлаб чиқиш.	2023 йил ноябрь	Адлия вазирлиги, Молия вазирлиги, ССВ, манфаатдор вазирлик ва идоралар		
		10.4. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш.	2023 йил ноябрь – декабрь	Адлия вазирлиги, Молия вазирлиги, ССВ, манфаатдор вазирлик ва идоралар	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси	
		10.5. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатни амалга ошириш бўйича амалий чоралар кўриш.	2024 йил февраль	Адлия вазирлиги, Молия вазирлиги, ССВ, манфаатдор вазирлик ва идоралар	Автоматлаштирилган (электрон) тизимни ишга тушириш	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
III. НОГИРОНЛИКНИ ПРОФИЛАКТИКА ҚИЛИШ ВА ОЛДИНИ ОЛИШ						
11.	Болаликдан ногирон туғилишнинг олдини олиш мақсадида янги туғилган чақалоқлар ва ҳомиладор аёлларда туғма ва бошқа патологияларни эрта аниқлаш бўйича давлат тизимини янада такомиллаштириш.	11.1. Болаларда ногиронликка олиб келадиган туғма нуқсонлар ва ирсий касалликларни аниқлаш бўйича эрта скрининг билан қамраб олишни ташкил этиш ва қуйидагилар бўйича мониторинг қилиш: 1) янги туғилган чақалоқларда фенилкетонурия ва конженитал ҳипотироидизмни эрта аниқлаш ва даволаш мақсадида ташхис қўйиш учун неонатал; 2) эрта туғилган чақалоқларни ретинопатия учун офталмологик скрининг; 3) янги туғилган (уч ёшгача) чақалоқлар ва ёш болаларнинг аудиологик скрининги; 4) психофизик ривожланишда кечикиш хавфи бўлган болалар гуруҳини аниқлаш учун уч ёшгача бўлган болалар популяциясининг психофизик ривожланишини скрининг қилиш.	2023 йил октябрь-декабрь	ССВ	Болаларда ногиронликка олиб келадиган ирсий касалликлар ва ривожланиш мониторинги натижалари бўйича таҳлилий маълумотнома	Болалар ўртасида ногиронликнинг профилактика қилиш ва олдини олиш чораларини кўриш
		11.2. Болаликдан ногирон туғилишнинг олдини олиш мақсадида янги туғилган чақалоқлар ва ҳомиладор аёлларда туғма ва бошқа патологияларни эрта аниқлаш бўйича «Она ва бола скрининги» Давлат дастурини қабул қилиш.	2023 йил март	ССВ, ТИХРА, манфаатдор вазирлик ва идоралар	Вазирлар Маҳкамасининг «Болаликдан ногирон туғилишнинг олдини олиш мақсадида янги туғилган чақалоқлар ва ҳомиладор аёлларда туғма ва бошқа патологияларни эрта аниқлаш бўйича «Она ва бола скрининги» Давлат дастурини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарори лойиҳаси	«Она ва бола скрининги» Давлат дастурининг қабул қилиниши

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
IV. НОГИРОНЛИКНИ БАҲОЛАШ ВА БЕЛГИЛАШ ТИЗИМИНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ						
12.	Тиббий-ижтимоий экспертиза жараёнида ногиронликни аниқлашнинг янги таснифлари ва мезонларини жорий этиш.	12.1. Тиббий-ижтимоий экспертиза реабилитация ва эксперт диагностикаси учун ЖССТ томонидан 2001 йилда қабул қилинган Ногиронлик ва саломатлик фаолиятининг халқаро таснифи қоидаларини (ХТҚ) ҳисобга олган ҳолда ногиронлик тоифалари учун кодификаторни ишлаб чиқиш.	2024 йил май	ТИХРА, ССВ, БММВ	Халқаро таснифлаш функцияси стандартларини ишлаб чиқиш	Тиббий-ижтимоий экспертиза фаолиятини такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш
		12.2. Тиббий-ижтимоий экспертиза тизимини мутахассислар (реабилитологлар, психологлар ва ижтимоий иш бўйича мутахассислар) билан таъминлаш бўйича комплекс чора-тадбирларни қабул қилиш.	2024 йил сентябрь -декабрь		Тиббий-ижтимоий экспертиза тизими кадрлар билан таъминланди	
		12.3. Тиббий-ижтимоий экспертиза давомида ногиронликни баҳолашда фуқаролар танасининг клиник-функционал, ижтимоий-касбий, профессионал-касбий ҳолати ва психологик маълумотларини таҳлил қилиш асосида ҳар томонлама баҳолашга асосланган Халқаро таснифлаш функциясини жорий этиш.	2025 йил январь		Ногиронликни аниқлашнинг янги таснифлари ва мезонларини жорий этиш	
13.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг маълумотлар базасини янада такомиллаштириш, шунингдек, бу жараённи автоматлаштириш.	13.1. Ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш бўйича индивидуал дастурларни амалга оширишда электрон ахборот алмашинуви ва идоралараро ўзаро ҳамкорлик тизимини жорий этиш.	2024 йил январь	ТИХРА, ССВ, БММВ	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг маълумотлар базаси шакллантирилди	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ягона маълумотлар базасини яратиш
		13.2. Функционал чекловлар ва ногиронликнинг тарқалиши билан боғлиқ статистика ва маълумотларни йиғиш тизимини халқаро миқёсда тан олинган тушунчалар ва воситаларга мувофиқлаштириш.	2024 йил март	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Статистика ва маълумотлар йиғиш тизими такомиллаштирилди	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		13.3. Ногиронлиги бўлган шахсларга кўрсатиладиган хизматлар сифати ва улардан фойдаланиш қулайлигини таъминлаш мақсадида реабилитация ёрдами сайтини кенгайтириш.	2024 йил январь	ССВ, Молия вазирлиги, Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Реабилитацион ёрдам бўйича веб-саҳифа яратиш	Ногиронлиги бўлган шахслар учун хизматлар сифати ва улардан фойдаланиш имкониятини таъминлаш
V. ИЖТИМОИЙ РЕАБИЛИТАЦИЯ ВА АБИЛИТАЦИЯ						
14.	Ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш ва абилитация қилиш учун шароит яратиш.	14.1. Стандартларни ишлаб чиқиш зарур бўлган асосий хизматлар рўйхатини аниқлаш учун тиббий ва ижтимоий хизматлар соҳасидаги қонунчиликни таҳлил қилиш.	2023 йил ноябрь	ТИХРА, Адлия вазирлиги, ССВ, БММВ	Асосий хизматлар стандартларини ишлаб чиқиш бўйича таклифлар	Тиббий ва ижтимоий хизматлар стандартларини ишлаб чиқиш
		14.2. Марказлар ва ҳудудларда давлат органлари, шунингдек, нодавлат нотижорат ташкилотлари томонидан кўрсатилаётган реабилитация хизматларига ногиронлиги бўлган шахсларнинг эҳтиёжларини аниқлаш механизмларини ишлаб чиқиш.	2023 йил декабрь	ТИХРА, ССВ, БММВ, ХТВ, ОЎМТВ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг реабилитация хизматларига бўлган эҳтиёжларини аниқлаш тўғрисидаги низом лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг реабилитация хизматларига бўлган эҳтиёжларини аниқлаш механизмини ишлаб чиқиш
		14.3. Ижтимоий ва реабилитация хизматларини кўрсатувчи провайдерларни аккредитация ёки сертификатлаштириш тизимини жорий этиш юзасидан норматив-ҳуқуқий базани ишлаб чиқиш.	2023 йил январь	ТИХРА, Адлия вазирлиги, ССВ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Аккредитация ва сертификатлаштириш тизимини жорий этиш тўғрисидаги ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси	Ижтимоий ва реабилитация хизматларини кўрсатувчи шахсларни аккредитация ва сертификатлаштириш тизимини жорий этиш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		14.4. Ногиронлиги бўлган шахсларни, шу жумладан, ногиронлиги бўлган болаларни реабилитация қилиш ва соғломлаштириш бўйича 2025 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Давлат дастурини қабул қилиш.	2024 йил январь	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, БММВ, ХТВ, МТВ, манфаатдор вазирлик ва идоралар	Ногиронлиги бўлган шахсларни соғломлаштириш ва реабилитация қилиш бўйича ногиронларни реабилитация ва абилитация қилиш хизматлари рўйхатини ўз ичига олган ҳолда ишлаб чиқилган Давлат дастури	Ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация қилиш ва абилитация қилиш бўйича комплекс чора-тадбирларни қабул қилиш
15.	Реабилитация хизматлари тизимида давлат-хусусий шерикликни ривожлантириш дастурини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш.	15.1. Ногиронлиги бўлган шахсларни реабилитация хизматлари билан қамраб олиш мақсадида соғлиқни сақлаш соҳасида давлат-хусусий шериклик соҳасидаги муносабатларни тартибга солувчи амалдаги қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш.	2023 йил август	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ўзбекистон Республикасининг давлат-хусусий шериклик соҳасидаги амалдаги қонунчилигидаги бўшлиқлар бўйича таҳлилий маълумотнома	Реабилитация хизматлари тизимида давлат-хусусий шериклик механизмини яратиш
		15.2. Соғлиқни сақлаш соҳасида давлат-хусусий шериклик соҳасидаги амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь		Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга давлат-хусусий шерикликни ривожлантириш масалалари бўйича ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича таклифлар	
		15.3. Ногиронлиги бўлган шахсларга реабилитация хизматлари кўрсатиш соҳасида давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги низом лойиҳасини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.	2023 йил декабрь		Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ногиронлиги бўлган шахсларга реабилитация хизматлари кўрсатиш соҳасида давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги фармони лойиҳаси	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
16.	Ногиронлиги бўлган шахсларни қўллаб-қувватлаш учун шарт-шароитларни яратиш.	16.1. «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг шахсий ёрдамчиси» институтини ташкил этиш.	2023 йил июнь	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги.	Вазирлар Маҳкамасининг «Шахсий ёрдамчилар тўғрисида»ги қарори лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахсларни қўллаб-қувватлаш учун шароитлар яратиш
		16.2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий уй-жой билан таъминлаш тартиби тўғрисида»ги қарорини қабул қилиш.	2023 йил июнь	ТИХРА, Қурилиш вазирлиги, Уй-жой-коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий уй-жой билан таъминлаш тартиби тўғрисида»ги қарори	Ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий уй-жой билан таъминлаш
17.	Аҳолини протез-ортопедия буюмлари билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш.	17.1. Бўшлиқлар ва ҳуқуқий зиддиятларни бартараф этиш мақсадида аҳолини протез-ортопедия буюмлари билан таъминлаш масалаларини тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни таҳлил қилиш, шунингдек, аҳолига протез-ортопедия хизматлари кўрсатишни амалга оширишнинг тушунчалар аппарати ва механизмларини тизимлаштириш ва мувофиқлаштириш, шунингдек, аҳолини протез-ортопедия хизматлари билан таъминлаш турлари ва ҳажмларини аниқлаштириш.	2023 йил октябрь	ТИХРА, Адлия вазирлиги, Ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш натижалари бўйича таҳлилий маълумотнома	Протез-ортопедия хизмати соҳасидаги амалдаги қонунчиликни такомиллаштириш
		17.2. Протез-ортопедия буюмлари ва муҳтож шахсларни реабилитация қилиш учун техник воситалар билан таъминлаш харажатларини давлат	2023 йил июнь	ТИХРА, Молия вазирлиги, Иқтисодий	Чора-тадбирлар мажмуини тасдиқлаш тўғрисидаги Ҳукумат қарори	Ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		бюджети маблағлари ҳисобидан ўз вақтида молиялаштиришни таъминлаш.		тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, ССВ		қўллаб-қувватлаш бўйича чора-тадбирларни қабул қилиш
		17.3. Соғлиқни сақлаш муассасаларининг тегишли хулосаси асосида ногиронлиги бўлган шахсларга ижтимоий реабилитациянинг техник воситаларини мустақил танлаш ва сотиб олиш ҳуқуқини бериш.	2023 йил март	ТИХРА, ССВ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ўзлари танлаган ижтимоий реабилитация воситаларидан фойдаланишини таъминлаш
		17.4. Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситалари билан таъминлаш, шунингдек, тиббий-ижтимоий хизматлар олиш учун мурожаат қилиш тизимини йўлга қўйиш.	2023 йил декабрь	Адлия вазирлиги, ТИХРА, ССВ, Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг протез-ортопедия буюмлари ва реабилитация техник воситаларидан фойдаланиш имкониятини давлат хизматлари орқали таъминлаш
18.	Ногиронлиги бўлган шахсларга реабилитация ёрдами кўрсатиш тизимини янада такомиллаштириш.	18.1. Психологик зўрикишларнинг олдини олиш учун ногиронлиги бўлган шахсларга ғамхўрлик қилаётган одамларни (оилаларни) қўллаб-қувватлаш бўйича комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқиш.	2023 йил сентябрь	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахсларга реабилитация ёрдами тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирларини кўриш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		18.2. Ногиронлиги бўлган болаларнинг ота-оналарини ёш болаларга ғамхўрлик қилишда доимий равишда ўқитиш тизимини яратиш.	2024 йил январь	ССВ, ТИХРА, ХТВ, МТВ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат	Ногиронлиги бўлган болаларни парваришловчи ота-оналарни қўллаб-қувватлаш тизимини яратиш
19.	Ногиронлиги бўлган болалар ва ёшларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ҳамда тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш.	19.1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ногиронлиги бўлган болани уйда тарбиялаётган ота-оналардан бирига ойлик нафақа тўлаш тўғрисида»ги қарорини қабул қилиш.	2023 йил ноябрь	ТИХРА, Молия вазирлиги, ССВ	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ногиронлиги бўлган болани уйда тарбиялаётган ота-оналардан бирига ойлик нафақа тўлаш тўғрисида»ги қарори	Болалар учун реабилитация хизматлари тизимини шакллантириш бўйича чора-тадбирлар кўриш
		19.2. Амбулатор-тиббиёт поликлиникалари негизида ногиронлиги бўлган болаларни реабилитация қилиш учун хоналарни ташкил этиш.	2024 йил февраль	ССВ, ТИХРА, Молия вазирлиги	Ногиронлиги бўлган болалар учун реабилитация хоналарини ташкил этиш	
		19.3. Қишлоқ поликлиникалари негизида ногиронлиги бўлган болалар учун реабилитация хизмати кўрсатиш тизимини шакллантириш.	2024 йил март	ССВ, ТИХРА	Соғлиқни сақлаш вазири буйруғи	
		19.4. Ногирон болалари бор ота-оналарни қўллаб-қувватлаш тизимини яратиш.	2023 йил март	Ёшлар ишлари агентлиги, ХТВ, ОЎМТВ, Маданият вазирлиги, ССВ,	Конвенция қоидаларини инобатга олган ҳолда, жамият ҳаётининг барча жабҳаларида ногиронлиги бўлган ёшларнинг	Имконияти чекланган ёшларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизими яратилди

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
				ТИХРА, Уй-жой-коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	ҳуқуқларини тартибга солувчи ҳуқуқий ҳужжатларга туб ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш	
20.	Ижтимоий реабилитация марказларининг инфратузилмаси ва моддий-техник базасини ривожлантириш.	20.1. Республика ва вилоят даражасида ногиронлиги бўлган шахсларни комплекс ёки ижтимоий реабилитация қилиш марказларини очиш ҳамда қуйидаги хизматларни кўрсатиш: - шошилинч ижтимоий хизматлар; - уйда ижтимоий ёрдам кўрсатиш; - ногиронлиги бўлган шахсларнинг банд бўлиши, шу жумладан ногиронлиги бўлган шахсларнинг манфаатлари учун тўгараклар, шунингдек, реабилитация ва меҳнат устахоналари ташкил этиш; - қисқа муддат учун яшаш жойлари; - ногиронлиги бўлган болаларни тарбиялаётган шахслар учун ижтимоий дам олиш; - ҳамроҳлик асосидаги турар жойлар.	2023-2025 йиллар	ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, вилоят ва шаҳар ҳокимликлари	Норматив-ҳуқуқий ҳужжат	Ижтимоий реабилитация марказларининг инфратузилмаси ва моддий-техник базасини шакллантириш
21.	Олий ўқув юртларида ижтимоий ходимлар ва махсус ўқитувчиларнинг малакасини ошириш дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.	21.1. Манфаатдор ташкилотлар талабига биноан олий ўқув юртларида ижтимоий ходимлар ва махсус ўқитувчиларнинг малакасини ошириш дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.	2023-2024 йиллар	ССВ, ОЎМТВ	Илғор малака ошириш дастури яратиш	Ижтимоий ходимларнинг касбий маҳоратини ошириш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		21.2. Сурдология кабинетларида (болалар, катталар ва аралаш турдаги) беморларни чуқур текшириш ва эшитиш реабилитацияси учун сурдопедагоглар ўқитувчилари сонини кўпайтириш.	2023-2024 йиллар	ССВ, ОЎМТВ, Молия вазирлиги	Сурдопедагоглар сонини кўпайтириш	
		21.3. Ижтимоий ишчи мақомини мустаҳкамлаш, шу жумладан ижтимоий ишчиларни мажбурий ҳисобга олиш, экспертизадан ва аттестациядан ўтказишни мониторинг қилиш ва киритиш механизмини жорий этиш бўйича чора-тадбирлар қабул қилиш.	2023 йил сентябрь	ТИХРА, ССВ, Адлия вазирлиги, Молия вазирлиги	«Ижтимоий ишчининг ижтимоий мақоми тўғрисида»ги қонун	Ижтимоий ишчиларнинг ҳуқуқий мақомини мустаҳкамлаш
VI. ОДИЛ СУДЛОВ ҲУҚУҚИДАН ФОЙДАЛАНИШ						
22.	Суд жараёнининг барча босқичларида ногиронлиги бўлган шахсларнинг одил судлов ҳуқуқидан ҳақиқий фойдаланишини таъминлаш.	22.1. Вакиллик институти, васийлик, ва ҳомийликни белгилаш орқали ногиронлиги бўлган шахсларнинг одил судлов ҳуқуқидан фойдаланиш ҳуқуқини таъминлаш.	2023 йил ноябрь	Олий суд, ТИХРА, Адлия вазирлиги	«Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг одил судлов ҳуқуқидан фойдаланишни таъминлаш бўйича чораларни кўриш
		22.2. Суд ходимларининг турли тоифадаги ногиронлиги бўлган шахслар билан ишлаш усулларига кўникма ва тайёргарлик даражасини ошириш бўйича ташкилий чора-тадбирларни қўллаш.	2023 йил октябрь	Судьялар олий мактаби, Олий суд, ТИХРА	Суд ходимларининг ногиронлиги бўлган шахслар билан ишлаш усуллари бўйича малакасини ошириш юзасидан ўқув дастурларини тасдиқлаш	Суд органлари ходимларининг малакасини ошириш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		22.3. I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахслар учун фуқаролик ишлари бўйича ҳамда маъмурий судларда кўриб чиқиладиган ишлар бўйича давлат божи миқдорини камайтириш.	2023 йил март	Молия вазирлиги, Олий суд, Адлия вазирлиги, ТИХРА	«Давлат божи тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг одил судлов ҳуқуқидан фойдаланишлари учун шароит яратиш
23.	Ногиронлиги бўлган маҳкумлар ҳуқуқларини таъминлаш.	23.1. Ногиронлиги бўлган маҳкумларнинг жазони ижро этиш муассасаларининг ижтимоий инфратузилма объектларига кириши учун шароит яратиш (қурилиш ва архитектура қоидалари ва талабларига мувофиқ объектлар ва хизматларнинг мавжудлиги).	2023 йил апрель	ИИВ, Бош прокуратура	«Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-ижроия кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун	Ногиронлиги бўлган маҳкумларнинг объектларига кириши учун (пандуслар) функционал шароитлар яратиш
		23.2. Ногиронлиги сабабли ҳаракатланиши чекланган маҳкумга жазони ўташ даврида унга бириктирилган меҳнатга ҳақ тўлаш.	2023 йил май	ИИВ, Бош прокуратура	Ишни (меҳнат) бириктириш ва ҳақ тўлашни назарда тутувчи меъёрий ҳужжат	Жазони ўташ даврида ногиронлиги бўлган маҳкумга бириктирилган меҳнатга ҳақ тўлаш механизмини яратиш
		23.3. Жазони ижро этиш муассасалари кутубхоналарини Брайл алифбосидаги босма нашрлар билан таъминлаш.	2023 йил июнь	ИИВ, Молия вазирлиги	Брайл алифбосидаги босма нашрларга муҳтож жазони ижро этиш муассасалари сонини аниқлаш	Жазони ижро этиш муассасалари кутубхоналари Брайл алифбосидаги китоблар билан таъминлаш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		VII. ТАЪЛИМ ОЛИШ БЎЙИЧА ТЕНГ ИМКОНИЯТЛАР				
24.	Ногиронлиги бўлган болаларнинг психофизик ривожланишининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, сифатли таълим олиш бўйича тенг имкониятлардан фойдаланишни таъминлаш учун шароит яратиш.	24.1. Болаларнинг оилада яшаши ва тарбияси учун шароит яратиш ҳамда тенгдошлари билан доимий мулоқотда бўлишини таъминлаш мақсадида ногиронлиги бўлган болаларни асосан яшаш жойидаги таълим муассасаларида ўқитишни ташкил этиш.	2023 йил октябрь	ХТВ, ТИХРА, ССВ, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси	Халқ таълими вазири буйруғи	Ногиронлиги бўлган болаларнинг оилада яшаши ва тарбияси учун шароит яратиш ва уларнинг тенгдошлари билан доимий мулоқотини таъминлаш
		24.2. Оғир касалликларга чалинган болалар, ногиронлиги бўлган болалар учун умумий таълим ташкилотига бориш имконияти тўлиқ бўлмаганда ва уйда таълим бўйича ўқитувчи бўлмаган тақдирда (масофавий ўқитиш модели) уйда таълим моделини такомиллаштириш;	2023 йил октябрь	ХТВ, ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси	Халқ таълими вазири буйруғи	Ногиронлиги бўлган болалар учун уй шароитида таълим бериш моделини такомиллаштириш чора-тадбирларини кўриш
		24.3. Таълим муассасаларида инклюзив таълим бўйича ресурс марказлари тармоғини ривожлантириш.	2023 йил октябрь-декабрь	ХТВ, ТИХРА, ССВ, Молия вазирлиги	Таълим муассасаларида ресурс марказлари ташкил этиш	Инклюзив таълимни жорий этиш чораларини кўриш
		24.4. Ногиронлиги бўлган болалар парваришловчи ота-оналар учун («Ота-оналар мактаби» модели) таълим муассасаларидан ташқарида болалар билан ишлаш бўйича курсларни ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь	ХТВ, МТВ, Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси	«Ота-оналар мактаби» ўқув курслари дастури	Ота-оналарга ногиронлиги бўлган болаларни тарбиялаш учун шароит яратиш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		24.5. Ногиронлиги бўлган болалар билан ишлаш учун тор доирадаги мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш (логопед, сурдопедагог, тифлопедагог, олигофренопедагог, эрготерапевт).	2023 йил сентябрь - 2024 йил май, ҳар йили	ОЎМТВ, ССВ	Тегишли мутахассислар ногиронлиги бўлган болалар билан ишлашга тайёрлаш	Малакали мутахассислар сонини кўпайтириш
25.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда таълим муассасаларини оқилона мослаштириш ва техник воситалар билан жиҳозлаш.	25.1. Таълим муассасаларини биноларини оқилона мослаштириш ва техник воситалар билан таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш.	2023 йил октябрь	ХТВ, МТВ, Молия вазирлиги, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Таълим муассасалари биноларини оқилона мослаштириш ва техник воситалар билан таъминлаш бўйича комплекс чора-тадбирлар тасдиқлаш	Таълим муассасаларида таълим олишдан бепул фойдаланиш учун шароит яратиш
		25.2. Таълим муассасаларида ногиронлиги бўлган шахсларнинг индивидуал эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда, махсус жиҳозлар, ихтисослаштирилган ўқув қўлланмалари, дастурий таъминотни сотиб олиш ва янгилаш.	2023 йил март-апрель	ХТВ, МТВ, Молия вазирлиги, ТИХРА	Таълим муассасалари зарур жиҳозлар билан таъминлаш	
26.	Инклюзив таълимни амалга ошириш механизмини такомиллаштириш.	26.1. 2020-2025 йилларда халқ таълими тизимида инклюзив таълимни ривожлантириш концепцияси ижроси устидан депутатлик назоратини амалга ошириш.	2023 йил декабрь	Ўзбекистон Республикасининг Инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро мажбуриятларини бажариш бўйича Парламент комиссияси	2020-2025 йилларда халқ таълими тизимида инклюзив таълимни ривожлантириш концепциясини амалга ошириш бўйича таҳлилий маълумотнома	Инклюзив таълимни ривожлантириш чора-тадбирларини амалга ошириш механизмини такомиллаштириш
		26.2. «Инклюзив таълим тўғрисида»ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш.	2023 йил апрель	Бола ҳуқуқлари бўйича вакил, ХТВ,	«Инклюзив таълим тўғрисида»ги Қонун	Таълим жараёнига инклюзияни

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
				ОЎМТВ, МТВ, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари		жорий этиш бўйича қонунчилик базаси яратиш
27.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг олий таълим олиш ҳуқуқини амалга оширишни таъминлаш.	27.1. Ногиронлиги бўлган талабалар учун ўқув режаларига индивидуал тарзда тузатишлар киритиш.	2023 йил май-сентябрь	ОЎМТВ	Ногиронлиги бўлган талабалар учун ўқув режалари	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг олий таълим олиш ҳуқуқларини рўёбга чиқариш учун шароитлар яратиш
		27.2. Ўқув жараёнини имо-ишора тили ва рельеф-нуқтали Брайл алифбоси бўйича мутахассислар, биринчи навбатда эшитиш ёки кўришда нуқсони бўлган ногиронлар иштирокида таъминлаш.	2023 йил сентябрь -май	ОЎМТВ, Молия вазирлиги	Ўқув жараёнлари имо-ишора тили ва рельеф-нуқтали Брайл алифбо тизими бўйича мутахассислар томонидан амалга ошириш	
		27.3. Олий ўқув юртларида ногиронлиги бўлган шахсларни ўқитишнинг ташкилий-техник шартларини такомиллаштириш.	2023 йил май-август	ОЎМТВ, Қурилиш вазирлиги, Молия вазирлиги	Олий таълим муассасалари зарур жиҳозлар билан таъминлаш	
Меҳнат бозоридан эркин фойдаланиш						
28.	Ногиронлиги бўлган шахсларни иш билан таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш.	28.1. Ногиронлиги бўлган шахслар меҳнатини рағбатлантирувчи қонунчилик нормаларини мустаҳкамлаш мақсадида аҳолини иш билан таъминлаш масалаларини тартибга солувчи қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш.	2023 йил ноябрь	БММВ, ТИХРА, Адлия вазирлиги	«Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг меҳнат фаолияти билан шуғулланиши учун шароитлар яратиш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
29.	Ногиронлиги бўлган шахсларни меҳнатга мослаштириш механизмини, шу жумладан иш берувчиларни ногиронлиги бўлган шахсларни доимий асосда ишга олишни рағбатлантиришни кенгайтириш.	29.1. Ногиронлиги бўлган шахслар учун иш ўринларини яратиш ва сақлаш учун иш берувчиларнинг харажатларини молиялаштириш ва компенсация қилиш механизмини такомиллаштириш.	2023 йил март	БММВ, ТИХРА, Касаба уюшмалари федерацияси, Молия вазирлиги	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ногиронлиги бўлган шахслар учун иш ўринлари ташкил этилиши билан боғлиқ иш берувчиларнинг харажатларини молиялаштириш ва қоплаш тартиби тўғрисида»ги Қарори	Иш берувчиларнинг харажатларини молиялаштириш ва қоплаш механизмини яратиш
		29.2. Ногиронлиги бўлган шахсларни ишга жойлаштириш бўйича иш берувчилар учун мажбурий квотани шакллантириш тамойилларини қайта кўриб чиқиш ва корхона ҳажмига қараб тоифали принципга ўтиш.	2024 йил май	БММВ, ТИХРА, Савдо-саноат палатаси, Касаба уюшмалари федерацияси	Иш берувчилар учун квоталарга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш	Ногиронлиги бўлган шахслар учун квота тизимини ўрнатиш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар
30.	Ногиронлиги бўлган шахслар учун фаол бандлик дастурларини амалга ошириш.	30.1. Ногиронлиги бўлган шахсларни тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш, бандлигини таъминлаш, улар учун очиқ меҳнат бозорининг инклюзивлигини таъминлаш чораларини кўриш.	2023 йил апрель	БММВ, ТИХРА, Савдо-саноат палатаси, Касаба уюшмалари федерацияси	Ногиронлиги бўлган шахсларни тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш, бандлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар	Ногиронлиги бўлган шахсларни ўз бизнесини ташкил этишга жалб қилиш имкониятларини кенгайтириш
		30.2. Ногиронлиги бўлган шахсларни ўз бизнесини ташкил этишга жалб қилиш имкониятларини кенгайтириш чораларини кўриш.	2023 йил май	БММВ, ТИХРА, ССП, Касаба уюшмалари федерацияси		

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
31.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг меҳнат салоҳиятини шакллантириш, амалга ошириш учун шарт-шароитларни ривожлантириш.	31.1. Ногиронлиги бўлган шахслар учун ижтимоий корхоналарни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш.	2023 декабрь	БММВ, ТИХРА, ССП, Касаба уюшмалари федерацияси	Ижтимоий корхоналарни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг меҳнат салоҳияти шакллантириш
Фавқулодда вазиятларда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини таъминлаш						
32.	Пандемия ёки бошқа фавқулодда вазиятлар даврида ногиронлиги бўлган шахслар ва бошқа ҳаракати чекланган шахсларнинг яшаш ва соғлиқ ҳуқуқларини таъминлаш.	32.1. Фавқулодда вазиятларда ногиронлиги бўлган шахсларга видеоқўнғироқлар, матнли хабарлар, имо-ишора тилида тез ёрдам кўрсатиш тизимининг самарадорлигини ошириш.	2023 йил март	ФВВ, ССВ, ТИХРА, Молия вазирлиги	Ногиронлиги бўлган шахсларни фавқулодда вазиятлар тўғрисида огоҳлантириш бўйича кўрилган чоралар	Пандемия ёки бошқа фавқулодда вазиятларда ногиронлиги бўлган шахсларни ҳимоя қилиш учун чоралар кўриш
		32.2. Ижтимоий, табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларда ногиронларнинг хавфсизлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш.	2023 йил сентябрь			
33.	Пандемия ёки бошқа фавқулодда вазиятларда ногиронлиги бўлган шахсларни ижтимоий ҳимоя қилиш чораларини шакллантириш.	33.1. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамоат ташкилотлари учун мулк ҳуқуқи асосида солиқ имтиёзларини белгилаш. Шу билан бирга, имтиёзли солиққа тортиш муносабати билан мазкур бирлашма ва ташкилотлар ихтиёрида қолган маблағлар уларнинг моддий-техник базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга, шунингдек, ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижтимоий эҳтиёжларини қондиришга йўналтириш.	2023 йил январь	Давлат солиқ қўмитаси, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ташкилотлари	Вазирлар Маҳкамасининг солиқ имтиёзларини жорий этиш тўғрисидаги қарори	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
Жамоатчилик онгида ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қадр-қимматига ҳурматни мустаҳкамлаш						
34.	Жамоатчилик онгида ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари ва қадр-қимматига нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишни мустаҳкамлаш мақсадида жамиятда тизимли тарбиявий ишларни ташкил этиш бўйича изчил чора-тадбирларни амалга ошириш.	34.1. Миллий телеканалларда ихтисослаштирилган кўрсатувлар, бадиий, ҳужжатли фильмлар ишлаб чиқариш ва эфирга узатиш, жамиятда ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан стереотип ва нотўғри қарашларни йўқ қилишга қаратилган спектаклларни саҳналаштиришни назарда тутувчи ҳамда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижобий имижини шакллантириш бўйича маърифий тадбирларни ўтказиш, шунингдек, ногиронлиги бўлган шахсларнинг салоҳияти ва жамият ва давлат ривожига қўшган ҳиссасини рағбатлантириш ҳамда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижобий имижини шакллантиришга қаратилган ижтимоий реклама хабарлари ва нашрларини тайёрлаш ва оммавий ахборот воситаларида эфирга узатиш.	2023 йил январь	АОКА, МТРК, Маданият вазирлиги, Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги, ССВ, ХТВ, Ёшлар ишлари агентлиги, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг жамиятда ногиронлиги бўлган шахсларнинг ижобий имижини шакллантириш бўйича тизимли тарбиявий ишларни ташкил этиш бўйича изчил чора-тадбирларни қабул қилиш тўғрисидаги қарори	Жамоатчилик онгида ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари ва қадр-қимматига нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишни мустаҳкамлаш
		34.2. Жамиятда ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан ижобий муносабатни шакллантириш ва уларнинг ижтимоий интеграциялашувига қаратилган ногиронлиги бўлган шахсларнинг муаммоларига бағишланган мақолалар, репортажлар, интервьюлар ва бошқа материалларнинг оммавий ахборот воситаларида мунтазам чоп этилишини таъминлаш.	доимий	АОКА, ЎзА МТРК, Маданият вазирлиги, ТИХРА	Ногиронлик масалалари бўйича мақолалар, репортажлар, суҳбатлар ва бошқа материаллар	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		34.3. Давлат ва нодавлат оммавий ахборот воситаларида Ногиронлар ассоциацияси ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг бошқа нодавлат нотижорат ташкилотлари билан ижтимоий ҳамкорлик асосида ногиронлиги бўлган аёллар ва қизларга бағишланган материаллар, видеороликларни ёритиш.	доимий	ССВ, МНҚКВ, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлиги бўлган аёллар ва қизларга бағишланган материаллар, видеороликлар	
35.	Диний арбоблар ва ногиронлиги бўлган шахслар иштирокида мунтазам равишда оммавий мулоқотлар ташкил этиш.	35.1. Диний етакчиларни ногиронлиги бўлган шахсларнинг инсон ҳуқуқларига ҳурматни оширишга жалб қилиш, уларга нисбатан тазйиқ ва камситишларни бартараф этиш.	доимий	Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон мусулмонлари идораси, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан ҳурматни ошириш мақсадида диндорлар билан мунтазам мулоқот қилиш	Диндорлар орасида ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан ҳурматни ошириш ва тазйиқларга барҳам бериш
36.	Аҳолининг, шу жумладан, давлат органлари вакилларининг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенция қоидаларидан хабардорлигини ошириш.	36.1. Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияга шарҳлар тайёрлаш ва тарқатиш ва уни миллий қонунчиликка имплементация қилиш.	2023 йил март	ИҲММ, ТИХРА, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияга шарҳлар эълон қилиш	БМТнинг Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидалари тўғрисида аҳолининг хабардорлигини ошириш
		36.2. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларига бағишланган конференциялар, симпозиумлар, семинарлар, давра суҳбатлари ўтказиш, Ногиронларнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенция қоидалари ва миллий қонунчиликни тарғиб қилиш.	Алоҳида жадвал асосида	ИҲММ, ТИХРА, ОЎМТВ, ХТВ, ССВ, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқлари ва Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияга бағишланган бир қатор конференциялар, симпозиумлар, семинарлар, давра суҳбатлари	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
37.	Ногиронлиги бўлган шахсларга хурмат ва дўстона муносабатда бўлишни таълимнинг барча даражаларига киритиш.	37.1. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари бўйича халқаро стандартлар бўйича таълим ўқув модулини ишлаб чиқиш, уларга инклюзив муносабатни жорий этиш.	2024 йил сентябрь	ХТВ, МТВ, ОЎМТВ, ИИВ Академияси, Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, Судьялар олий мактаби, Юристлар малакасини ошириш маркази, Давлат бошқаруви академияси, ИҲММ	Ўқув-тарбиявий модулни ўқув жараёнига татбиқ этиш	Таълимнинг барча босқичларида ногиронлиги бўлган шахсларга нисбатан инклюзив муносабатни жорий этиш чораларини кўриш
		37.2. Ижтимоий соҳа ходимлари (тиббиёт ходимлари, мактаблар ва мактабгача таълим муассасалари ўқитувчилари, ижтимоий соҳа ходимлари) ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича барча институтларда Конвенция ва аҳоли билан ишлашга кўшиш концепцияси бўйича мажбурий ўқув модулини жорий этиш.	2024 йил январь	ОЎМТВ, ССВ, ХТВ, МТВ, МНҚҚВ, ИҲММ	Кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш курсларининг ўқув режасига Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенция ва инклюзивлик концепцияси юзасидан таълим ўқув модулини жорий этиш	

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги конвенцияси ижросини мувофиқлаштириш ва доимий давлат ва жамоат мониторинги тизимини ишлаб чиқиш						
38.	БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясини Ўзбекистонда амалга оширишнинг миллий механизмини ишлаб чиқиш ва жорий этиш.	38.1. БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидаларини амалга ошириш учун масъул бўлган давлат органлари вакиллари учун тренинглар ташкил этиш.	2023 йил январь	ИҲММ, ТИХРА, Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, ИИВ академияси, ДБА, Судьялар олий мактаби, ТДЮУ, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Давлат органлари ходимлари учун ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқлари бўйича халқаро стандартлар юзасидан ўқув курслари	БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидаларини амалга ошириш учун масъул бўлган давлат органлари вакилларини ўқитиш
		38.2. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг инсон ҳуқуқларини таъминлаш соҳасида Ўзбекистон Республикасининг халқаро мажбуриятларининг бажарилиши юзасидан давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг парламент олдида йиллик ҳисоботлари ва парламент эшитувлари тизимини шакллантириш.	2023-2025 йиллар, ҳар йили	Инсон ҳуқуқлари соҳасида Ўзбекистон Республикасининг халқаро мажбуриятларига риоя этилиши бўйича Парламент комиссияси	Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг бажарилиши устидан парламент назорати	Халқаро мажбуриятларнинг бажарилишини назорат қилиш
		38.3. БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциясини амалга ошириш бўйича Ўзбекистон Республикасининг Дастлабки миллий маърузасини тайёрлаш.	2023 йил июль	ИҲММ, манфаатдор вазирлик ва идоралар, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидаларини амалга ошириш бўйича Ўзбекистон Республикасининг дастлабки миллий маърузаси	Инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро механизмларга ҳисобот бериш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		38.4. Дастлабки маърузани кўриб чиқиш якунлари бўйича БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари бўйича қўмитасининг якуний мулоҳазалари ва тавсияларининг давлат тилига таржима қилинишини таъминлаш.	2023 йил сентябрь	ИҲММ	Якуний мулоҳазалар давлат тилида нашр этилиши	Инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро механизмлар тавсиялари тўғрисида давлат органлари ва жамоатчиликни хабардор қилиш
39.	БМТ Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияси қоидаларининг бажарилиши устидан жамоатчилик мониторинги тизимини яратиш.	39.1. Ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича муқобил ҳисоботларни тайёрлашда нодавлат нотижорат ташкилотларининг салоҳиятини ошириш орқали ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқлари соҳасида халқаро мажбуриятларни амалга ошириш жараёнида жамоат ташкилотларини кенг жалб этиш.	Ҳар чоракда	ИҲММ, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	ННТларнинг муқобил ҳисоботларни тайёрлаш салоҳиятини оширишга қаратилган бир қатор семинар ва тренинглар	Фуқаролик жамияти институтларининг халқаро мажбуриятларнинг бажарилишини мониторинг қилиш жараёнидаги салоҳиятини ошириш
		39.2. Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни амалга ошириш бўйича муқобил ҳисоботларни тайёрлаш ва БМТ қўмитасига тақдим этиш амалиёти билан таништириш.	2023 йил июль	Ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари, Омбудсман, Болалар омбудсмани	Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг Ўзбекистон томонидан бажарилиши бўйича муқобил ҳисоботлар	
40.	Ўзбекистон Республикасида ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳолати тўғрисидаги давлат ва идоравий статистик ҳисоботлар (кўрсаткичлар) тизимини такомиллаштириш.	40.1. Ногиронлиги бўлган болалар ва катталарни аниқлаш учун миллий аҳолини рўйхатга олиш ва ижтимоий сўровлар ёрдамида ногиронлиги бўлган шахслар ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олувчи ажратилган маълумотларга асосланган ҳолда	Доимий	Давлат статистика қўмитаси, ТИХРА, ССВ, БММВ, ногиронлиги	Ногиронлиги бўлган шахсларни рўйхатга олиш бўйича ажратилган маълумотларни йиғиш тизими жорий этилди	Давлат ва идоравий статистик ҳисоботлар тизимининг мавжудлиги

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
		ногиронлиги бўлган шахсларнинг турлари ва гуруҳлари бўйича ҳисобга олинишини таъминлаш.		бўлган шахслар ННТлари		
		40.2. Ногиронлиги бўлган шахсларни рўйхатга олиш, шу жумладан, COVID-19 билан касалланган ногиронлиги бўлган шахслар билан боғлиқ маълумотларни рўйхатга олиш учун очиқ бўлган Идоралараро маълумотлар базасини шакллантириш.	2023 йил январь	Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгаш, Давлат статистика қўмитаси, ТИХРА	Ногиронлиги бўлган шахслар билан боғлиқ маълумотларни рўйхатга олиш учун очиқ бўлган Идоралараро маълумотлар базаси шакллантириш	
41.	Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенция ва «Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисида»ги қонунни амалга ошириш соҳасида давлат бошқарувини мувофиқлаштириш механизмини такомиллаштириш.	41.1. Конвенцияни амалга ошириш бўйича Миллий ҳаракатлар режасининг бажарилишини тизимли мониторинг қилиш соҳасидаги Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгашнинг аниқ ҳуқуқий мақоми ва фаолиятини белгилаб олиш ва унинг таркибига ногиронлиги бўлган шахслар нодавлат нотижорат ташкилотларини киритиш.	2023 йил январь	Адлия вазирлиги, ТИХРА, ССВ, ИҲММ, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Вазирлар Маҳкамасининг «Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 29 апрелдаги 257-сонли «Ногиронлиги бўлган шахслар бўйича идоралараро кенгаш фаолиятини ташкил этиш тўғрисида»ги қарорига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қарори	Ногиронлиги бўлган шахслар ишлари бўйича идоралараро кенгашнинг ҳуқуқий мақоми мустаҳкамланди
		41.2. Ногиронлиги бўлган шахслар ҳуқуқлари бўйича махсус ваколатли органни шакллантириш.	2024 йил январь	ТИХРА, Молия вазирлиги, Адлия вазирлиги	Ногиронлар ҳуқуқлари бўйича махсус ваколатли орган	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини таъминлаш соҳасида давлат бошқарувини мувофиқлаштириш механизмини такомиллаштириш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИ ВА НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИНГ ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ						
42.	Ногиронлиги бўлган шахслар нодавлат нотижорат ташкилотларини ташкил этишда ёрдам бериш.	42.1. Ногиронлиги бўлган шахсларнинг камситишлардан тенг ҳуқуқий ҳимояланиш ҳуқуқларини таъминлаш йўлида давлат хизматчилари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, адлия ва жазони ижро этиш тизими ходимларининг узлуксиз малакасини ошириш мақсадида Ўзбекистон ногиронлар ассоциацияси ҳузурида «Ижтимоий таълим маркази»ни ташкил этиш.	2023 йил октябрь	Ўзбекистон ногиронлар ассоциацияси, Адлия вазирлиги	Ўзбекистон ногиронлар ассоциацияси ҳузурида «Ижтимоий таълим маркази» ташкил этиш	Ногиронлиги бўлган шахслар ННТнинг ривожланишини қўллаб-қувватлаш чораларини кўриш
		42.2. Ногиронлиги бўлган аёллар, қизлар ва болаларнинг манфаатларини миллий даражада ифодаловчи ва ногиронлиги бўлган аёлларнинг маҳаллий ННТлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Марказий ташкилоти фаолиятини йўлга қўйиш.	2023 йил ноябрь	Ўзбекистон ногиронлар ассоциацияси, Ногиронлар жамияти, Карлар жамияти, Кўзи ожизлар жамияти	Ногиронлиги бўлган аёллар, қизлар ва болалар учун Марказий ташкилот фаолиятини йўлга қўйиш	
		42.3. «Ижтимоий таълим маркази» фаолият олиб бориши учун бино ажратиш, шунингдек, уни моддий-техника база билан таъминлаш.	2023 йил декабрь	Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Қурилиш вазирлиги, Ногиронлар ассоциацияси	Ижтимоий таълим маркази учун бино ажратиш	
		42.4. Ногиронлиги бўлган шахслар учун ихтисослаштирилган жисмоний тарбия ва спорт марказини ташкил этиш.	2023 йил октябрь	Адлия вазирлиги, Спортни ривожлантириш вазирлиги, Тошкент шаҳар ҳокимлиги	Ногиронлиги бўлган шахслар учун ихтисослаштирилган жисмоний тарбия ва спорт маркази ташкил этиш	Ногиронлиги бўлган шахслар ўртасида спортни ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш

т/р	Чора-тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Ижро муддати	Масъул ижрочилар	Мониторинг кўрсаткичлари	Кутилаётган натижалар
43.	Ногиронлиги бўлган шахсларнинг маҳаллий ташкилотлари салоҳиятини ошириш.	43.1. Ногиронлиги бўлган шахслар жамоат ташкилотларига халқаро ҳамкорликни йўлга қўйишда кўмаклашиш, шу жумладан ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалаларини турли халқаро дастурларга киритишга қаратилган чора-тадбирлар режасини қабул қилиш.	2023 йил октябрь	ТИВ, Адлия вазирлиги, ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлиги бўлган шахслар жамоат ташкилотларига халқаро ҳамкорликни йўлга қўйишда ёрдам беришга қаратилган чора-тадбирлар режаси	Халқаро ҳамкорликни ривожлантиришда ногиронлиги бўлган шахслар жамоат ташкилотининг салоҳиятини кучайтириш
		43.2. Ўзбекистонда ногиронлик бўйича халқаро нодавлат нотижорат ташкилотларининг кенгроқ вакиллиги, шу жумладан Халқаро ногиронлар альянси билан ўзаро ҳамкорлиги масаласини кўриб чиқиш.	2023 йил ноябрь	ТИВ, ТИХРА, ССВ, Ногиронлиги бўлган шахслар ННТлари	Ногиронлар халқаро альянси билан ҳамкорлик мустаҳкамлаш	

Қисқартмалар:

ИҲММ – Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази
ТИХРА – Ўзбекистон Республикаси Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги
ССВ – Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги
ТИВ – Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги
АОКА – Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги
ЎзА – Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги
МТРК – Ўзбекистон Республикаси Миллий телерадиокомпанияси
БММВ – Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги
ИИВ – Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги
ДБА – Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси
ТДЮУ – Тошкент давлат юридик университети
ОЎМТВ – Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
ХТВ – Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги
МТВ – Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги
МНҚКВ – Ўзбекистон Республикаси Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги
ФВВ – Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлиги